

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, április 21.

A vidéki jogakadémiák reformja.

Wlassics miniszter már a közoktatási tárca tárgyalásánál kijelentette, hogy a jogügyi szakoktatást reformálni fogja. Programbeszédében csak nagyjában jelezte ezt a reformtervet, melynek javarésze már készen van, sőt a *vidéki jogakadémiákról* szóló javaslat már legközelebb a Ház asztalára kerül.

Ez a javaslat sok nevezetes újítást tartalmaz s hivatalosan van fejleszteni a vidéki jogakadémiákat, melyek valóságos fiók-egyetemek, teljes jog- és államtudományi karok lesznek, melyeken államvizsgát is lehet tenni, csak magántanári vizsgát nem. Más szempontból is érdekes ez a reform, mert azt akarja megvalósítani, hogy a jogászok ne csak joghallgatók legyenek, hanem jogtanulók is. Kötelező doctorátus nem lesz, de lesz kötelező tanulás s ha megbukik az egyetemi polgár, kénytelen lesz ismételni nemcsak a vizsgát, hanem az előadások látogatását is.

A királyi táblák székhelyén levő jogakadémiák különös előnyben részesülnek e javaslat szerint. Ezek közé tartozik a mi jogakadémiánk is, amely népesség tekintetében eddig különben is a második helyet foglalta el. Örvendünk rajta, hogy ez a reform újabb fejlődési korszakot nyit meg előtte.

A jogbölcseleti kötelező vizsgálat el-

törlését és a római jog háttérbe szorítását azonban nem tartjuk szerencsés újításnak. Az ilyen tantárgyakat nem szabad az utilitarizmus rideg, számitó szempontjából felfogni, hanem a jogász képzés szempontjából kell megítélni. Ehhez pedig mind a kettő nagyban hozzájárult azzal, hogy emelte a jognak eszményi felfogását s megismertette annak egyik legszebb típusát és emelte egyúttal — amire oly nagy szükség van — az ítélőképességet. A reformnak ezt a részét azért csak sajnálni tudjuk, helyeselni nem.

* * *

A reformtervezet főbb pontjairól és irányelméről tájékoztatást nyújt a következő értesítés:

Az a terve a miniszternek, hogy a budapesti jogi egyetemet vizsgatartó jogaival egyetemben decentralizálja *azokba a városokba*, amelyekben *jogakadémia és egyúttal királyi tábla is van*. Az a véleménye, hogy ilyenformán tíz részletben könnyebben rázoríthatja a jogász fiatalságot a kötelező kollokviumokra s egyáltalán a tudás terén nagyobb eredményt ér el, mint ma, amikor csak a budapesti jogi fakultáson háromezer fiatal ember van és sokkal kevesebb ellenőzés, mint amennyi a decentralizációval elérhető. A törvény *kötelezővé teszi majd a szemináriumokat* is és az ezekkel kapcsolatos jogi gyakorlatokat. Legalább három ilyen szemináriumot állítanak föl mindjárt a törvény életbelépése után. Ezzel igazán munkás diákéletet akar megteremteni a miniszter, komoly alapot a jövőre, ami a

mai fiatalság jó részét készületlenül találja. A jogakadémiákat megteszi a miniszter jogi és államtudományi karoknak, amelyek előtt *államvizsgát is lehet lenni* abban az esetben, *ha abban a városban királyi tábla is van*. Ahol nincs királyi tábla, onnan a vizsgázó a legközelebbi táblai székhelyre utazik vizsgázni, s ha szegénysorsu, az állam megtéríti neki az utiköltséget. A vidéki akadémiák képesítése tehát semmiben sem fog különbözni attól, amit eddig csak a budapesti és a kolozsvári egyetemen nyertek el a jogászok. A két mostani egyetem jussai csak annyiban lesznek különlegesebbek, mint az akadémiáké, hogy az egyetemi *magántanári* vizsgák ezek számára lesznek fenntartva. Azonkívül szigorubbá teszi a vizsgázást az is, hogy a vizsgázó nem ismerheti a professzor kérdezési módszerét. Az egy tábla területén működő összes jogtanárokból, bírálókból és kiváló ügyvédekből alakítják meg időnként a *vizsgáló bizottságokat*. Minden bizottságnak négy-négy tagja lesz — s a négy szavazat közül legalább három a vizsgázó javára kell, hogy essék, hogy átmenjen a vizsgán. Ha csak két szavazatot kapott, *elbukott* és — itt következik újra egy reform — akár csak a bukott középiskolai tanulót *visszaküldik az egyetem padjaira*. Vannak aztán kellemes oldalai is a reform-törvénynek. A *jogbölcselet* letűnik a napirendről, így jár az *osztrák polgári törvénykönyv* és a *politika* is. Előadják ugyan mind a három tárgyat, de *vizsgázni egyikből se kell*. Elveszti elsőségét a vizsgálat rendjében a *római jog* s a *magyar magánjog* lesz a vizsgák legfontosabb tárgya.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Egykor . . .

Írta: Kárpáti Zoltán.

Este volt. A kertet barna palást fődte, a kis szobán kellemes félhomály ömlött el. — Honka egy karosszékekben ült — s míg én egész lelkesedéssel beszéltem a vadászatról, a havasokról, honnan az nap tértem vissza, — odaadó érdeklődéssel figyelt reám és öntudatlanul forgatott keskeny kezében egy félig kinyitott rózsabimbót.

A nyitott ablakon be-becsapódott az illatos esti levegő s én egyre nagyobb hévvel beszéltem a havasok szépségeiről.

— Ha nem tudtam volna imádkozni, a menydörgő ég villámainál megtanultam volna a havas tetején . . . s ha szívem nem tudott volna szeretni, — az a nefelejese, csendes völgy ott a havas lábánál a maga vadgalamb-búgásával bizonyára megtanított volna . . . Főnt az ima fősége, lent a szeretet édes kelleme . . .

Honka elgondolkozott s a bimbó a kezéből egyszer csak a földre gurult.

Egyszerre nyultunk utána. Arcunk összeért s az a pillanat . . . soha sem fogom elfeledni.

Honka mosolyogva nézett reám s én önkénytelenül nyultam piczi keze után. Nem vonta vissza, de én éreztem remegését.

— Milyen szép ön Honka! — törtem

meg végre a pillanatra beállott csendet s szerelemittasan merültem bele azokba a nagy köhényszemekbe, melyek oly végtelen kedvességgel néztek reám.

— Mily széd ön s én mennyire szeretem! folytattam tovább s ajkamhoz emeltem a kis kezét.

Honka lesütötte szemét s bársony arcán könnyesebb gyöngyözött alá. — Majd rám nézett és jaj a tekintet a végtelen öröm ragyogását szórta felém. — Közelebb vont magához, vállamra hajtotta fejét s alig hallhatóan kérdezte:

— Igazán szeret Jenő?

— Szeretem, szeretem Honka.

— Csakugyan szeret?

— Szeretem, hogy ki sem mondhatom! — feleltem tüzzel s kis kezét csókjaimmal halmoztam el.

Kivülről a falon lévő fecske-fészekből zajos örömcicsérgés hallatszott be.

Honka eltakarta kendőjével arcát és sirt. Én boldogan simogattam selyem haját.

Majd fölemelte vállamról fejét és ismét rám nézett. Szeme könnyes volt, de ajka mosolygott.

— Jenő, hát csakugyan szeret? Óh, hogy vártam ezt a pillanatot! — Óh, mily boldog vagyok! . . . Jenő, hisz én magát oly régen szeretem! . . .

— Honka! . . .

— Nagyon, nagyon szeretem . . . örökké . . . folytatta szenvedélyesen s kis kezébe fogta arcomat, nézett néhány pillanattig, aztán elbocsátott, nyakamba fonta karjait s forrón összecsókolott.

Csakugy égett az ajkam.

Honka felállott, keble lázasan lihegett, nagyon forró lett a szoba levegője. — Az ablakokhoz mentünk. — Az esti szellő végiglebbent a kertben s kellemes, üde illatot csapott be az ablakon.

— Hogy vártam szerelmedet édes Jenőm! — S már azt hittem, hogy soha sem leszel enyém s én meghaltam volna . . . De nem játszol velem? . . . Óh nézd, hogy ver a szívem . . . Végtelenül boldog vagyok. — Ha tudnád, hogy mennyit sirtam utánad, ha tudnád, hányszor imádkoztam érted az én Sz. Mária képem előtt . . .

Ajkán az öröm mosolya játszott, szemében a boldogság fénye ragyogott beszéde közben s lázas szerelméből elgyöngülve kimerülten borult keblemre.

Átkaroltam karcsu derekát s szólanul hallgattam szive dobogását.

— Enyém vagy Honkám? Enyém örökre? — kérdeztem suttogva s nem akartam elhinni boldogságomat.

— Tied édes! — felelte ő, megszorította karomat s közelebb simult hozzám, mintha soha sem akart volna tőlem elválni.

— Enyém leszesz örökké? . . .

— Tied . . . Hisz oly nagyon szeretlek . . .

— A feleségem, az én édes, piczi feleségem?

— Igen, a feleséged . . .

Álmodozva nézett rám egy ideig s forrón összecsókolott.

— És te szeretni fogsz mindig?

— Óh angyalom . . .

— Nagyon, nagyon, mint akkor régen,

A reformátusok bajai.

Figyelmet érdemel minden körben *Ritókó* Zsigmondnak, a bihari ev. ref. egyházmegye főgondnokának beszéde, melyet a tegnapi nagyváradai egyházkerületi gyűlésen tartott.

Elmondja a református egyház bajait, a rengeteg számu kitérőt, (kiknek száma a bihari kerületben két év alatt 3252-re rugott), a nőnevelés elhanyagolt voltát, a reverzálisok folytán bekövetkező érzékeny veszteséget (két év alatt 220 család) stb. Eltekintve attól, hogy a beszédnek erősen felekezeties iránya volt, a felsoroltak igazak. De a baj nem onnan ered, a honnan magyarázgatni igyekeztek.

Nem a nevelésben hanyagolták el a nőt, hanem a protestantizmus merev nagácziója hozza magával, hogy ragaszkodást önmaga iránt keveset tud támasztani. Ehhez járul még a hittanítás túlzó polemikus iránya az elemi oktatástól kezdve, melyből más felekezetet iránt tanulhat ugyan elfogultságot, sőt gyűlöletet sokszor, de a magáé iránt kevés szeretetet.

Különben is a protestantizmus annyi szabadságot adott a hitben, hogy alig maradt valami pozitívum a hitből, mely gyújthatna és vonzana.

Az sem egészen úgy van, hogy pusztán felekezet nélküliekké lennének a protestáns kitérők. Igen tekintélyes szám visszatér belőlük az ősi katolikus egyházba, más részük pedig nazarénus lesz, mi protestáns szempontból el nem ítélt, hisz az is protestáns felekezet.

Hogy pedig női preparandiájuk nincsen, az sem olyan nagy baj; hiszen így kevésbé élesedik ki a felekezetieskedő szellem, amit éppen a protestánsok kívánnak meg mindenkitől önmagukkal szemben.

Minden felsorolt *baj* tisztán csak következménye a protestantizmus által kitálalt hitbeli szabad gondolkodásnak, melynek most az új törvények is szabad ajtót nyitnak, s hogy most orvosságot keresnek önlöttette fájuk gyümölcse ellen, csak a régi mondás igazolatik újból — más a theória és más a praxis.

A kuriai bíraskodás.

A képviselőház igazságügyi bizottsága *Fabiny* Teofil elnökle alatt tartott mai ülésében részletes tárgyalás alá vette a *kurianak*

képviselőválasztási bíraskodásáról szóló törvényjavaslatot.

A 3-ik §-nál, a mely megállapítja, hogy mely esetekben érvénytelen a választás és kérhető ez érvénytelenség megállapítása kérvény útján, *Plósz* miniszter a negyedik pontnak világosabb szövegezését hozta javaslatba.

A bizottság felkérte a minisztert, hogy szoríttassa s osztassa ki az új szöveget, mely a legközelebbi ülésen fog tárgyalás alá vétetni.

A 3-ik §. nyolczadik pontjának ama rendelkezéséhez, mely szerint a választás érvénytelen, ha a képviselő, a tulajdon vagy a házasság jogintézménye ellen izgatott, *Molnár* János a következő módosítást terjesztette a bizottság elé:

»A választás érvénytelen, ha a képviselő a tulajdon vagy nem a házasság kötési formája, hanem a házasság jogintézménye ellen izgatott.«

Plósz miniszter utal arra, hogy a szakasz kérdéses rendelkezése szövege szerint benne foglalatik a büntető törvény 172-ik §-ában s a jelen javaslatba bármi tétel is, a bíróságok jövőre is a büntető törvény szerint fognak eljárni.

Hodossy Imre megjegyzi, hogy egész törvényhozási rendszerünkkel ellenkeznek a negatív formája rendelkezés, vagyis annak kimondása, hogy mi nem büntetendő. *Mohay* Sándornak és *Győry* Eleknek a módosítás ellen való további felszólalása után a bizottság egyhangulag mellőzte az indítványt.

A 3. §. kilencedik pontjánál, mely kimondja, hogy a választás érvénytelen, ha a képviselő *vallási szertartásra* rendelt helyen, vagy vallási jellegű gyülekezeten a választás eredményének lefolyását célzó nyilatkozatot tett, egyházi kegyeszek elvonásával, egyházi fenyték alkalmazásával fenyegettetett, vallási tisztelet tárgyait választói gyülekezetben használta, — *Molnár* János azt az indítványt terjesztette a bizottság elé, hogy e pont, valamint a lelkészek korteskedését büntető 170. és 171. §§-ok töröltessenek. — *Plósz* miniszter utal arra, hogy a pactum nemezt a pontot, hanem *csakis a 170. és 171-ik* szakaszokat hagyta *nyílt kérdéseknék*, amelyek egészen külön dologra vonatkoznak. A törvénynek tárgyalás alatt álló rendelkezése a gyakorlati szükségnek kíván eleget tenni. Nem irányul a kath. papság, hanem általában oly visszaélések ellen, amelyeket bármely felekezetek papjai elkövethetnek. Nem is foglalatik benne semmiféle megszügyenyítése a papságnak, amint hogy egyáltalán nem megszügyenyítők a közhivatalnokai karra nézve sem azok a rendelkezések, melyek a közhivatalnok lehető visszaélései ellen irányulnak.

A részletekhez hozzászóltak még *Barabás* Béla, *Szivák* Imre, *Mozay*, *Veszter* és végül *Plósz* igazságügyminiszter, de változtatások nélkül elfogadták.

A képviselőház közigazgatási bizottsága *Tallán* Béla elnökle alatt ma ülést tartott, amelyen az elnök a napirend előtt melegen üdvözölte *Szell* Kálmánt, a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnököt abból az alkalomból, hogy a bizottságnak első ízben van alkalma őt, mint szakminisztert tisztelgetni. A miniszterelnök meleg köszönete után áttért a bizottság az ország közegészségi viszonyairól az 1897. évben a képviselőház elé terjesztett belügyminiszteri jelentés tárgyalására. *Belicska* előadó tekintettel arra, hogy a belügyi tárcza 1899. évi költségvetésének tárgyalása alkalmával a jelentésben foglalt összes adatok behatóan tárgyalattak, javaslatba hozza, hogy a bizottság ajánlja a háznak a jelentés tudomásul vételét. A bizottság hozzájárul az indítványhoz. Ezzel az ülés véget ért.

Horánszky Nándor a pénteki vacsorán. A szabadelvű párt régi gárdájának van egy közös pénteki vacsorája, melynek színhelye az Andrássy-uti Drexler-vendéglő. Az obstrukció ideje alatt a »pénteki vacsorát« minden este megtartották, összegyűlvén ez alkalommal a »harczi pártnak« valamennyi hű tagja. A békebarátok pedig lassan-lassan egészen elmaradoztak a vacsorától, mert a hangulata nekik egyáltalában nem tetszett. Hogy mennyire megváltoztak az idők, mutatja az, hogy ma este a szabadelvű klubba *Dániel Gábor* és *Beöthy Algernon*, mint deputáció, ünnepiesen meghívták *Horánszky Nándort* a pénteki vacsorához.

Horánszky nagyon szívesen fogadta a deputációt, megköszönte a figyelmet és megígérte, hogy okvetlenül megjelenik a legközelebbi pénteki vacsorán, melynek tehát ő lesz a fő attrakciója. A nagyszámu tagok, kik ennek a derűs jelenetnek tanúi voltak, nagy éljenzéssel fogadták *Horánszky* ígérését. Még más ötletből is óvációk tárgya volt ma *Horánszky*. Ugyanis több mint husz év óta először szerepelt most a nemzeti párt volt elnöke hivatalos minőségben, mint a házszabályok revíziójára kiküldött

mikor még gyermekek voltunk? . . . Emlékszel-e mily szeretettel vontál kebledre, ha pillangó fogdosás közben elestem s megütöttem magam? — Megsimogattad arcomat, letörölted könnyeimet s oly édesem vigasztaltál . . .

— És te oly bizalommal simultál hozzám s ha megcsókoltalak, nem sirtál többé s jónak, édes Jenőkének, testvérednek, nevezted . . .

— Emlékszel-e urra, mikor a kanáridat kieresztettem és te könnyező szemmel mondtad: Nem baj az Lonka, nem baj, csak a mamádnak meg ne mondd, mert édes mamád megver? . . .

— És te a nyakamba borultál s engesztelő csókjaid közt örök szeretetet ígértél nekem . . .

— Aztán virágokat hoztál nekem s drága Lonkádnak hívtál . . .

— És te minden pillangódat nekem adtad . . .

— Óh Jenő, mily boldogok voltunk akkor! Szinte most is gyermek leszek melletted . . . — fejezte be *Ilonka* az édes visszaemlékezést s oly boldogan mosolygott.

— Ismét gyermekek leszünk *Ilonkám!* . . . Együtt járunk kint a mezőkön, együtt hallgatjuk a fülemilék csattogását, együtt turbékolunk a gerlékkel, együtt . . . mint férj és feleség . . .

— Jenő, édes Jenőm! — törte meg *Ilonka* álmodozásomat s ajka ajkamra tapadt.

Mit érzett szívem e pillanat alatt, azt nem tudom megmondani.

A csillagok ezer színben ragyogtak az

égen, a hold pazarul szórta világát a kerti utak apró, sárga kavicsaira, a virágok részegítő illattal ostromolták a tova surranó szellőt . . . a tavasz minden szépsége volt benne abban az estében . . .

A kis templom kis harangjai megkondultak s esti imára hívták az embereket. Csengő hangjuk beröpült az ablakon s mi önkénytelenül térdre estünk.

Tekintetünk ott járt a kék messzeségben, gondolatunk a szívek Királynéját kereste fel. A szív soha sem feledi az imát, a szív szeretet imádkozni.

Imádkoztunk.

Egy vakító vonal villant föl a csillagok között. — Talán az ég nyílt meg, hogy meglássák az angyalok hűségünket?! . . .

Talán . . .

* * *

— Isten veled! Várlak . . . — zokogta s többet nem tudott mondani.

— Isten veled!

Elmentem. A vonat prűszkölve vitt idegen világba. — De az a dübörgő, zakatoló jóság, mely kivitt hazámból, nem tudta lecsendesíteni szívem dobogását, az a fekete füst, mely oda-erődött az ablakhoz, nem tudta elhomályosítani boldogságom verőfényes álmait.

Csak most éreztem igazán, mennyire szeretem *Ilonkát*.

Ejjel álomban, nappal a tanulmányozott

gyarak óriási gépei között csak őt láttam, csak ő reá gondoltam.

Midőn elváltunk, megígértük, hogy mindenről értesítjük egymást s alig győztem bevárni első levelét.

Végre megjött.

Oh mennyi gyöngédség, mennyi vágy, mennyi szerelem volt azokban az első sorokban!

Édes, aranyos Jenőkének szólított, hívott vissza, hisz az az öt nap, melyet nélkülem töltött, már egy egész örökké valóságnak tünt fel neki . . . irt mindenről, mamájáról, szegfűről, a nagy karosszékről, a Szt. Mária képről, magáról, szerelméről, álmairól . . . Minden volt abban a levélben, a mire vágytam, mindent megkaptam benne, a mit vártam. . . A végén kicsi pecsét, szerelme könyvének a helye.

Második levelét egy hét múlva kaptam. Olyan volt, mint az első, csak a könyvesep hiányzott belőle.

A harmadik, a negyedik már jobban késett és már jóval rövidebb volt.

Kedves Jenőnek szólított, nagyon hívott vissza, de sem magáról, sem szerelméről, sem álmairól nem irt . . . Valami félenk tartózkodás vonult végig sorain, de az »Isten veled« mellett ismét ott volt a könyvesep helye.

Az ötödikben leveleimet dicsérte, melyeket remek utleírásoknak tartott és a hatodikkal beállott a lassu hallgatás. Néha-néha adott még magáról életjelt, de már egyre kevesebb lett az írni valója, egyre hidegebb lett kicsiny levele.

Feledni kezdett.

bizottság előadója. A régi előadók körülfojták és gratuláltak neki az új tiszthez, a testületnek pedig az illusztris kollégához.

A kath. autonomia.

Az autonomiai 27-es bizottság üléséről tegnap csak egy rövid sürgőnyt kaptunk avval a tudósítással, hogy a felszólalók az egy Győrffy Gyula kivételével mind ellene nyilatkoztak a 9-es bizottság elaboratumának. Zichy Nándor, Ugron Gábor, Hortoványi, Saághy mind kifogásokat találtak benne s még általánosságban sem fogadták el a javaslatot. Bita Dezső a pannonhalmi főpátság jogait vindicálta.

Komoly tanulmányra vallott Timon Ákos beszéde, melyet bő kivonatban az alábbiakban adunk:

A kilenczes bizottság javaslata oly lényeges fogyatkozásokban szenved, melyek megszüntetése nélkül a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául szintén nem fogadhatja el; annál kevésbé, mert egyes kérdésekre nézve bizonyos elvi ellentétek mutatkoznak a javaslat és szóló felfogása közt. A javaslat a hatáskörök megállapítása szempontjából mutatja fel a legnagyobb fogyatkozásokat, sőt ellenmondásokat.

Magyarországon a katolikus egyház autonóm szervezetének kiindulási alapját az apostoli királyi főkegyuri joga képezi, miért is az autonomia hatáskörének megállapításánál okvetlenül szükségesnek mutatkozik a királyi főkegyuri jog jogi természetének és tartalmának megállapítása.

A magyar apostoli királyi főkegyuri joga benső természetére és lényegére nézve egyházhatalmi jogosítvány, egyházkormányzati hatalomkör, mely számos az egyházi kormányzatba vágó jogosítványt foglal magában és így lényegében különbözik a főfelügyeleti jogtól (in supremacie inspectionis). Míg a királyi főkegyuri jog pozitív befolyást involvál a kath. egyház kormányzati ügyének intézésébe, addig a főfelügyeleti jog merőben negatív természetű jogosítvány, továbbá míg az előbbi csak a kath. egyházzal szemben áll fenn, mint az apostoli király különös joga, addig az utóbbi, a főfelügyeleti jog minden egyházra egyként vonatkozik, mint az állami főhatalom természetszerű atributeuma.

Ismertetve a főkegyuri jog történelmi eredetét, kiemeli, hogy a főkegyuri jog tartalmának megállapításánál a főnehézség abban fekszik, hogy

az sehol részletesen szabályozva és megállapítva nincs. A főkegyuri jog tartalma és gyakorlása az idők folyamán bizonyos változásokat és ingadozásokat tüntet föl.

Az évszázados joggyakorlat és ezt tanúsító okmányok, nevezetesen a régibb és újabb törvények, királyi és kormányzati rendeletek alapján a királyi főkegyuri jog tartalmát képező jogosítványokat 24 csoportban sorolja föl. A főkérdés abban kulminál hogy egyrészt a főkegyur menyiben kívánja e jogosítványok gyakorlásában az újonnan létesítendő autonóm hatóságokat létesíteni, másrészt, hogy az autonomiai kongresszus, illetve a huszonhetes bizottság, mely jogosítványok gyakorlásában és milyen mértékben kíván magának, illetőleg az autonóm testületeknek részvételt biztosítani.

Ezek alapján a hatáskör megállapításánál kétféle módzat kínálkozik, az egyik az, melyet már Zichy Nándor gróf indítványozott, amely szerint a főkegyur alázattal felkérendő lenne, hogy a főkegyuraságban foglalt jogosítványok közül melyek azok, melyeknek gyakorlásában a létesítendő autonóm szervezet egyes hatóságait és közegeit részesíthetők tartja. A másik és talán mostmár célra vezető módzat, hogy a huszonhetes bizottság tüzetesen megállapítaná, hogy mely jogosítványok gyakorlásában és milyen határok között kívánja a részvételt a létesítendő autonomia hatóságai és közegei részére biztosítani. Csak ha ezen pontokra nézve a huszonhetes bizottság határozott megállapodáshoz jutott, lesz lehetséges egy olyan javaslat elkészítése, mely az autonomia hatáskörét a huszonhetes bizottság többségének felfogása szerint állapítja meg.

Az autonomia szervezetét illetőleg amellől van, hogy minden fontosabb ügy a központi autonóm hatóságnak tartassék fenn. A javaslat az egyházmegyei szervezetet is lényegesen megcsönkította, amidőn püspökmegyei gyűlések szervezését elejtette. Az egyházi élet súlypontja az egyházmegyében nyugszik. Ennek következtében az egyházi autonomia oly fontos hatáskört gyakorol, hogy annak közege, az egyházmegyei tanács ellenőrzése végett az egyházmegyei gyűlés visszaállítandó.

Hiba az is, hogy a javaslat teljesen mellőzte az esperességi szervezetet. Szükséges továbbá az újonnan létesítendő egyházközségi szervezet viszonyát megállapítani a plebániái-hivatal mint külön jogalany, valamint az ugy nevezett templomvagyon (fabrica ecclesiae) irányában. A javaslat e tekintetben semmi rendelkezéseket nem tartalmaz. Ugyancsak hiányosak a javaslat rendelkezései az iskolák mikénti kezelése és az azok feletti rendelkezési jog megállapítása tekintetében.

Lényeges fogyatkozása a javaslatnak az is, hogy az erdélyi egyházmegyei autonomiaszervezete szintén nincs kapcsolatba hozva a létesítendő országos autonomiai szervezettel.

Ami a kongresszusi képviselők választását illeti, leginkább megfelelő lenne az eddigi általános közvetlen választás elve, de szóló bizonyos szempontok figyelembevételével mellett hajlandó elfogadni az indirekt választások elvét is. Ez utóbbi esetben azonban az indirekt választásokat mindenestre sokkal szélesebb alapokon kívánja rendezni, mint az a javaslatban kontemplálva van.

Végül azt indítványozza szóló, hogy a bizottság, mielőtt a javaslat részletes tárgyalásába bocsátkoznék, állapítsa meg azon alapelveket, amelyeket az autonomia létesítésénél irányadóknak kíván tekinteni, ezen alapelvekhez képest szövegeztessék oly javaslat, amely azután a részletes tárgyalásoknak biztos bázisát fogja képezhetni.

Budapest, ápril 21. (Saj tud. táv.)

A kath. autonomia bizottsága délután félnégykor vette tárgyalás alá ismételtén a kilenczes albizottság tervezetét és azt Timon Ákos dr., Hortoványi József, Saághy Gyula és Ugron Gábor ellenében elfogadta.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Április 23. Nemzeti Szövetség közgyűlése d. e. fél 10 órakor a városbázán.
Április 30. A biharmegyei Casinó közgyűlése d. u. 4 órákor.
Május 22. A régészeti és történelmi egyesület közgyűlése.

* **A király érkezése.** Ő felsége nem holnap, mint eredetileg tervezve volt, hanem a jövő héten, minden valószínűség szerint szombaton reggel érkezik Budapestre s a Rákosrendezőpályaudvarról a »király-váltón« át egyenesen Gödöllőre megy kíséretével, a hol hosszabb ideig marad. Ő Felsége Gödöllőn tartózkodása alatt többször berándul a fővárosba is, a mikor általános kihallgatások is lesznek. A gödöllői kastélyban nagyban folynak a takarítási munkálatok.

* **A katolikus legényegylet ünnepe.** A Katolikus Legényegyletek védszentje sz. József s az egyesület hivatalos ünnepe szent József

Szívem vérzett, de mégis remélt.

»Kedves Jenő! Hamarjában írom e sorokat. Egy óra múlva a fővárosba visz a vonat. Ezentúl ott fogunk lakni. Mennyi mulatság, mily egyszerű élet vár ott reám! Csak győzzem elfogadni a meghívásokat. Nagyon kevés lesz az időm s azért kérem, ne írjon többet, mert nem fogok tudni válaszolni leveleire. Nem haragszik meg kéréséremért, ugy-e? Lássá, nem akarom hiába elvonni gépeitől. Isten velem! Üdvözlö a távoiból igaz barátja»

Ilonka.*

Ez volt utolsó levele.

Hideg, hazug, mint az áprilisi napsugár.

Hogy szerettem volna fülébe dörögni a hazugságot, az esküszegést... Kértem, könyörögtem, írjon a változás okáról, írjon magáról... kértem egyszer, kétszer, háromszor, de ő hallgatott, állhatatosan hallgatott.

Csak egy aranysegélyű kartonlap jött nagy sokára, — pompás eljegyzési kártya.

Porjai Porjay Ilonka a másé lett.

Főlkacagtam, aztán asztalkámra hajtottam fejemet és könyeztem.

* * *

Az inas kinyitotta a pompás fogadó terem ajtaját s én beléptem.

A ház úrnője fölemelkedett zsölyéjéről s vagy két lépéssel eléim jött. — Mosolygott.

— Ah! Isten hozta! — szólt szívélyesen s kis puha kezét esőkre nyujtotta. Majd rámuta-

tott a mellette álló magas, szőke férfira s bemutatott egymásnak: »Férjem.« — »Régi barátom — Halász Jenő.«

— Nem mulaszthattam el, — szólaltam meg kissé elfogódva, — hogy visszatérve hazamba — meg ne látogassam régi ismerősömet s fel ne használjam ez alkalmat szívőből jövő jókívánságaim kifejezésére családi életéhez...

— Köszönöm, köszönöm. — Lám milyen jó Halász ur, most sem feledkezett meg rólam! — szólt férje felé a méltóságos asszony s egy zsölyére veteite magát. Én intésére vele szemben foglaltam helyet.

Hosszu idő után ismét együtt voltunk. Ott ült előttem, mint egykor hajdan s mosolyogva nézett rám. A régi Ilonka volt. Ugyanaz az arc, ugyanaz a bibor ajk, ugyanaz a játszi mosoly, ugyanaz a vidámság... minden minden ugyanaz csak a szem nem, az lett fénylőbb a réginél. Keze most is egy rózsabimbóval játszott. Nem vettem le róla tekintetemet, kerestem, kutattam, hol találék rajta egy kis jeleskét, mely elárulná bánkodását, szive sajnását... vagy régi égő szerelmét... de sehol semmi.

Mosolygott, nevetett, kedélyesen kérdezősködött tanulmányutamról s gondtalanul jegyezte meg:

— De mégis csak hosszú idő hat év! Mondta — kérem — nem kívánczolt ez alatt hazája után?

Egy inas lépett be a szobába s a mellettem ülő férjnek egy levélkét adott át:

— Boesánat uram, egy sürgős ügy a mi-

niszteriumba szólít! — szólt hozzám a férj, miután átfutotta a névjegyet — és hozzá tette: Engedje remélnünk, hogy ezután többször látjuk körünkbe házunk világlátott barátját!... s azzal elsielt.

Egyedül maradtam Ilonkával.

— Méltóságos asszonyom adós maradtam a felelettel. — Törtém meg a pillanatra beállott csendet. Utamban sokszor, nagyon sokszor gondoltam hazámra, — nagyon sokszor jutott eszembe a nagytornáczos öreg ház, a vén hárfá a lépcső előtt, a nagy virágos kert, melyben mint gyermek annyit szaladgáltam, a szőlőlugas, melyben mint ifjú annyiszor szőttem ábrándjaimat, a kis kapu, melyhez sirva kísért ki édes anyám utazásom előtt, mind-mind eszembe jutottak s már nagyon sokszor állottam azon a ponton, hogy elhagyjam az idegent, de meg-gondolva mennyit tehetek majd hazámnak, továbbra is ott maradtam a gépek között. A multat, a szív álma, az ábrándozásokat föloldoztam a jövőért, a kötelességért...

— Természetes, a gyermekkor nem tarthat örökké, — szólt közbe elgondolkozva a fiatal asszony.

Ránéztem, s úgy tetszett, mintha arcán a fájós visszaemlékezés nyomai ülnének.

— Különböznék is méltóságos asszonyom, mi vonzott volna az utóbbi időben vissza hazám iránti kötelességen kívül? — kérdeztem tovább szöve e tárgyat. — Jó anyám nem vár többé a kis kapunál s a ház is, a park is másé már. Nincs senkim...

védelmé napja holnap vasárnap lesz. A szegény názárethi ács volt méltó arra, hogy nevelő atyja legyen a világ Megváltójának, hogy nehéz munkája szükös gyümölcsét, alig többet a mindennapi kenyérnél, megoszthassa Jézusával. Rövid élettörténete ennyi a szentnek: imádkozott és dolgozott. A kath. egyház e nagy szentjének ünnepén az egész világon elterjedt legényegyletek egyszerre ünnepelnek. Sok ezer ifju iparos szívéből száll fel az ima e naponkitartást, szorgalmat, a kevéssel való megelégedést kérve Istentől sz. József közbenjárása által. A nagyváradi kath. legényegylet még nem tarthatja ugyan a kellő és szokásos ünneppel e nagy napját, de azért az egylet tagjai testületileg fognak megjelenni az ünneplés szent misén és délután 5 órakor lesz megtartva az első előadás az egylet helyiségében. Az előadásra, melyet az elnök tart, az egylet alapító és pártoló tagjai is szívesen láttatnak, de külön meghívó nem lesz kibocsátva.

* **A bibornok távirata.** Tegnap számunkban megemlékeztünk arról, hogy a debreczeni r. kath. főgymnázium ügyében tartott értekezletből, a jegyzőkönyvek aláírása után, táviratilag üdvözölték a kultuszminisztert és *Schlauch* Lőrincz dr. bibornokot, aki 150.000 frt alapítványt tett a főgymnáziumra. Az üdvözlésre a bibornok ur Ó Eminenciájára a következő távirati választ küldötte a fővárosból Debreczenbe, a kiküldött miniszteri tanácsoshoz:

»Örömmel vettem tudomást a jelzett végleges megállapodásról és Méltóságodnak és a bizottságnak szíves fáradozásukért köszönetet mondok. A gymnasium ügye az én ügyem is lévén, mindig szeretettel fogom felkarolni.

Dr. Schlauch,
bibornok.

A bibornok ezen kegyes nyilatkozatát az illető körök érthető örömmel és lelkesedéssel vették tudomásul.

* **Bucsuzás Pokorny hadtestparancsnoktól.** A hadtestparancsnokká kinevezett *Pokorny* Hermann altábornagy tegnap végleg elhagyta Nagyváradot. Egyelőre nem új székhelyére: Kassára megy a kiváló főtitest, hanem Aradra utazott, hogy elbucsuzzék a tisztikartól, majd onnét Temesvárra megy elbucsuzni eddigi hadtest-

parancsnokától s tisztársaitól. Az este 7 óra után induló alföldi vonathoz az összes fegyvernembeli közös és honvédtisztek megjelentek a perronon, hogy elbucsuzzanak a kiváló jeles katonától s szeretett hadosztályparancsnokuktól. A távozó hadtestparancsnok a jelenlevő tisztek majd mindenikével váltott néhány szót s *Gilreiner* Adolf hely. állomásfőnöktől is búcsút vett. Kifejezést adott annak, hogy igen jól töltötte azt a pár évet, amíg itt lakott s kellemesen fog Nagyváradra emlékezni. Közvetlen az indulás előtt *Latscher* tábornoktól szívélyesen elbucsuzott. Midőn a vonat elindult, a jelenlevő tisztek hatalmas »Éljen!« és Hoch! kiáltásokban törtek ki, amit *Pokorny* katonásan köszönt meg.

* **Jegyzőválasztás Micskén.** Micskén a napokban lesz a jegyző választás. Tegnapelőtt a választó képességgel bíró lakosok értekezletet tartottak s a pályázók közül *Szenessy* Lajos mellett foglaltak állást.

* **A debreczeni kegyes tanítórendű róm. kath. főgymnázium létesítése** ügyében tartott tanácskozások eredményéről tegnap közleményünk kiegészítésül még a következőket jelenthetjük: A jelenlegi gymnasium helyén egy egész új, kétemeletes díszes főgymnáziumi épület lesz létesítve 138.462 frt költségelírányzattal; az építkezésen és berendezésen felül megmaradó összeg törzstőke gyanánt helyeztetik el gyümölcsözőleg, minek évi kamataiból, a tandíjából és az államsegélyből lesznek az évi szükségletek fedezve. Az intézetet 8 osztályúnak tervezik, az első 4 párhuzamos (A., B.) Jellege r. kath. magyar tannyelvvel és a tandíj egyformán méretik ki mindenkire. Felügyeletet a *gymnasiumi bizottság* 12 taggal (Debreczen szab. kir. város részéről kettő) gyakorol s a bizottság elnöke a helybeli *prépost*. A telek valamint az épület a helybeli *róm. kath. egyházközség* nevére lesz kebelezve, Mivel néhány pontra nézve a bizottság véglegesen még nem határozott, a szerződés aláírása és a kultuszminiszterium jóváhagyása csak most várható.

* **Az államvasut panaszja.** A kolozsvári vasuti üzletvezetőség megkeresést intézett Bihar megye alispánjához, amelyben panaszodik a sólyomvidéki lakosságra. Az egész környéken nincs hid s a lakosság az államvasutak által kezelt belényesi viczinálisnak Sólyom községnél

resi az életet örömmel és keserűségével együtt, annak rövid a hat év . . .

— Ah, önnek nagyon komoly elvei vannak Halász ur! — jegyezte meg a fiatal asszony s mosolygott.

Zavartan néztem a szép halvány mosolygó arcra.

Tehát nem igaz amit előbb láttam? Csalódtam volna? — Csalódtam, bizonyára csalódtam . . .

Kicsi selyem zsebkendőjét álla alá tette s hamiskásan kérdezte:

— Hát más senki sem várta önt?

Nem tudtam felelni kérdésére s csak nagy nehezen szólaltam meg:

— Lassanként mindenki elfeledett. *

— Ej, ej, milyen keserűen beszél. Vagy ön hisz az örök szeretetben? . . . Pedig mint minden, az is változó . . .

Mosolygott, nevetett, mintha nem is a legfájóbb hurt pengette volna meg.

Ott hagytam azt a halványarcu, mosolygó asszonyt s midőn kiléptem abból a házból, csak egy gondolatom volt: Ne higj leányszívnek, ne higj asszonyszívnek, mert csalóka.

Kimentem, hogy soh' se térjek oda vissza. Az ablaknál még egyszer megállottam s benéztem.

Az a mosolygó asszony ott állt az ablaknál és sirt . . . sirt. Tekintetünk találkozott.

Megemltem kalapomat és elmentem és soh' se tértek oda vissza.

levő vasúthidján közlekedik. Ebből folytonos zsurlódás van a vasuti alkalmazottak és a lakosság között. Kéri az alispánt, hogy az illetékes főszolgabíró útján tiltsa el a népet a hidon való átjárástól s csolnokon közlekedjenek, vagy építsenek egy közuti hidat.

* **A Bazár-szoros kibővítése.** Már említettük, hogy a kir. törvényszék birtok-bíróvá megkezdte a Bazár-szoros kiszélesítése folytán kisajátításra került Mayr a Weiszlovits házak bírői becslését. Különböféle téves hírek terjedtek el, hogy a bírői becsülésnél a háztul jdonosok szakértői is közreműködnek. Ez pedig tévedés, mert kisajátítási törvény 45. §-ának 4. bekezdése akként szól, hogy a hivatalos becslésre a birtok-bíró hivatalból három szakértőt nevez ki. Ez most is megtörtént s a hivatalból kirendelt szakértők: *Korbély* József vízszabályozási mérnök, *Buzássy* Albert államvasuti mérnök és *Sztarill* Ferencz építőmester. A kirendelt szakértők valószínűleg a jövő hét közepéig befejezik a hivatalos becslést s ennek eredményét, indokokkal ellátva, átadják az eljárást vezető *Geleta* Géza törvényszéki bírónak. — Megjegyezzük, hogy a Mayr házat 1896-ban *Beszédlis* János, *Takács* László és *Nemirő* József hivatalosan 235.000 frtra becsülték, de azóta alábbszállott a házak értéke, s akkor az adóajstromot nem vették figyelembe.

* **A zsidók vasárnapja.** A chicagói zsidók elhatározták, hogy hetünnepüket ezután nem szombat, hanem vasárnap fogják megtartani, mint a keresztény vallásfelekezetek. Azon a hitközségi gyűlésen, amelyen ezt elhatározták, 2000 zsidó volt jelen s a chicagói nagyrabbi elnökölt.

* **Szász Agoston temetése.** Impozáns gyászpompával, nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt néhai *Szász* Ágoston temetése. Előkelő nagy közönség kísérte ki a derék öreg urat az olasz temetőbe. A megyei tisztviselők, a takarékpénztár hivatalnokai a Beretyó-társulat tisztiszemélyzete, az ügyvédi kar testületileg, a 48-as honvédek álltak körül a ravatalt. *Csák* Máté ev. ref. lelkész megható gyászimát mondott a koporsó felett. A rokonok és tisztelők igen sok és szép koszorúval rótták le kegyeletüket a közügyekért buzgó kiváló férfitól.

* **Térzenek.** A tavasz nyílásával a közönség igyekszik ki a szabadba s tömegesen keresi fel a séta-tereket. A katonazenekar gondoskodik, hogy legalább egyszer hetenként a sétálás mellett más élvezetet is találjon a közönség. Május 1-től ez évben is lesz térzene, még pedig mindég szerdán. A hónap első szerdáján délután a Schlauch-téren, a 2-ik szerdán a Szent-László-téren, a 3-ik szerdán a Köröskorsón és 4-ik szerdán a Széchenyi-téren fog a nyár folyamán játszani a József ezred zenekara.

* **A Braganzai herceg fia Nagyváradon.** A *Braganzai* herceg 20 éves fia *Ferencz* József herceg tegnap délelőtt tette le Bécsben a tiszt vizsgát kitűnő eredménnyel. A fiatal herceg mint hadnagy fog szolgálni a helybeli Vilmoshuszárezrednél, ahol atyja is ezredesi rangot visel.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter *Csajkos* Bertalan Nagyvárad városi járásbíróági írnokot a debreczeni kir. járásbíróshoz helyezte át.

* **Fádrusz legújabb terve.** Szent-Mártonnak a pozsonyi koronázási templom szentélye mögött van egy pompás lovasszobra, melyet annak idején *Donner* szobrász készített. Miután ez a remekmű elhelyezése miatt nem érvényesülhet kellőképpen, *Fádrusz* Pozsony zsenialis művésze, a Mária-Terézia szobor megalkotója elhatározta, hogy *Donner* szoborművét teljesen hű mintában bronzba önteti és így a templom előtt létesítendő téren állítja föl. A kitűnő szobrász kész a mintázást díjtalanul elvégezni, csak a bronzbaöntés költségeit kéri a várostól és

A fiatal asszony komolyan nézett reám.

Midőn először mentem bele a mult emlékeibe, éreztem, hogy már-már erőt vesz rajtam a keserűség s csak nagy nehezen sikerült uralkodni magamon s szabadulni akartam a multtól. — S midőn gondolatokba merülni láttam azt a gondtalan márvány homlokot, föléledt a régi érzés s remélve lestem arcának minden vonását. — Komolyan nézett rám. — Hátha mégis, mégis? ! . . .

— De hisz édes anyja csak tavaly halt meg, addig pedig bizonyára nagyon nélkülözte Önt?

— Csalódk az asszonyom. Az a jó anya mindent jónak talált beennem. Tanulmányutam nem esett neheze, sőt büszkeségét találta benne . . .

— De mégis csak előbb kellett volna visszajönnie. . . . Az a hat év nagyon hosszú volt.

Szeme fénylőbb lett, tekintete mereven irányult rám. Hangja mintha remegett volna.

Mindent feledtem e pillanatban, a büszke elhatározást, mely csak a csalfa asszonyt akarta látni, a hideg tartózkodást, mely bosszúból könnyet akart facsarni azokból a mosolygó szép szemekből, mindent, mindent feledtem, a hűtelenséget is . . . s úgy szerettem volna térdre hullni előtte s a régi elárult szerelemből egy parányit vissza kolduini. — Oh de nem szabad többé . . . Szívem égett . . . De tudtam parancsolni magamnak s nyugodtan feleltem:

— Ki a munkában, a kötelességben ke-

magánosoktól, ami mindössze 15—20 ezer forintba kerül. Fadrusz e tervét mindenúnnan kész örömmel fogadták.

*** Pailleron Ede meghalt.** A francia színműirodalmat nagy veszteség érte ismét. A legnagyobb veszteség, amely ifju Dumas Sándor halála után csak érhetett. Pailleron Ede, a nagy vigjátékiró, influenzában meghalt. Az »Ahol unatkozna« című vigjáték megalkotója nem volt oly produktív, mint Sardou, nem is olyan mesteri a problémákban, mint Dumas, de elmésség dolgában versenyzett mindkettővel. Tündöklő és káprázatos tulajdonságai mellett volt valaminek a birtokában, ami fölé is helyezte két nagy versenytársainak: a poétai ihlettség, amely világosságot vet minden alkotására. Amazok ostorozni tudtak az elmésség és szellem minden fegyverével, ő az ostorozás közben megindítani is tudott. Az egyén jellemzése volt legnagyobb ereje, de egyszersmind mesteri vonásokkal tudta megrajzolni a társaságok félszégeit is. Nevét a francia irodalom haihatatlanai sorába fűvette volna még akkor is, ha egyebet nem teremtett volna, mint az »Ahol unatkozna« című társadalmi vigjátékot. De egyéb művei révén is a Parnaszus egyik fejedelmi alakjává lett.

*** Mese az agyonfárasztott csörgőkigyőről.** Mark Twain felolvasás-sorozatát tartott Uj-Zeelandról és egyik felolvasásában a »prohibitív«-ról, vagyis a szesz italok elárúsításának tilalmáról szolt. Ő maga — ugymond — hive ennek a tilalomnak; de be kell ismerni, hogy vannak ennek kellemetlen oldalai is, amiről tanuskodik a következő történet: Néhány év előtt a nyugati államokból egy derék fiú olyan városba érkezett, ahol a prohibitív-törvény érvényben volt. A legény mindjárt koresma után kéredezsködött, de értésére adták, hogy csak a patikában kaphat szesz ital. Elment tehát a gyógyszerertárhoz és pálinkát kért:

— Csak orvosi rendelésre adhatunk — szolt a gyógyszerész.

— De nincs időm orvos után szaladgálni, mert meghalok a szomjuságtól — replikázott a szerencsétlen.

— Én nem segíthetek — mondja a gyógyszerész — csak sürgős vészedelem esetén adhatok alkoholos italt, így például, ha valakit megmart egy mérges kigyó.

— Hol lehet egy ilyen kigyót találni?

A gyógyszerész megmondta egy csörgőkigyó címét és a legény eltávozott; de kis idő múlva kétségbeesett arccal rohant vissza:

— Nos? — kérde a gyógyszerész.

— Kegyelem! — rimánkodott a szegény fiú — kegyelem! a kigyó már nem tud harapni, mert agyon van fárasztva, de meg e nélkül is már hetekre le van foglalva.

Tettenkapott rabló.

Balogán Tóma professzionatus rablószarazon és vizen. Főhadiszállását Nagyradon tartotta egy időben a Csillagvároson, de a 90-es évek elején Kassán rablógyilkosságot követett el, mely miatt 15 évi fegyházra ítélték. Alig töltött azonban ki 3 hónapot, börtönéből, a vizsgálóbíró szobáján keresztül, állítása szerint egyik megvesztegetett börtönőr segítségével megszökött és Amerikába ment.

Az új világ azonban nem igen tetszett neki, visszatért tehát Európába és különösen Magyarországra, ahol azután tetteisről szoltott minden rendőri jelentés, de elfogni nem tudták. Csak Nagyváradra nem jött, mert jól tudta, hogy a rendőrség figyelemmel kíséri a csillagvárosi ház tájékát, ahol felesége és gyermekei laktak.

A múlt év márczius 23-án éjjel történt az után egy rablás, de a tettest rajtakapták s ez nem volt más, mint Balogán Tóma, a világlátott rablógyilkos.

A rablást Stern Soma nagy-teleki utcai kereskedésében akarta Balogán Tóma elkövetni, mely első nagyváradai szereplése lett volna megérkezése után. Az üzlet ajtaja azonban villamosvezetékekkel volt összekapcsolva a kereskedő

magánlakásával s a villamos-csengő mindjárt felébresztette a kereskedőt, mihelyt Balogán angol műszereivel kinyitotta az üzlet ajtaját. A kereskedő az ajtót rácsukta a működésben levő rablóra s a többi már a rendőrség dolga volt. Nehéz és veszélyes dolog volt a bezárt fenévatat elfogni Fenyegedődzött, Faludy őrmesternek pedig revolvert szegezett s mikor ezt kicsavarta kezéből, akkor meg birokra ment a rendőrökkel. Faludy őrmester herculesi ereje és bátorságának azonban sikerült a veszedelmes rabszökevényt legyűrni, aki azzal is számolt, hogy s abadságát egy revolver lövéssel váltja meg.

— Látja, maga most engem majdnem szerencsétlenné tett azzal a revolverrel! — szolt hozzá elfogatása után Faludy őrmester feddőleg.

— Hát az ugy van. A betörő és a rendőr élete mindig csak lebeg, — válaszolt a rabló gunyosan.

Nagyvárad kalandjéért tegnap volt a nagyvárad kir. törvényszék előtt Balogán Tóma. A kik a tárgyaláson voltak, azoknak alkalmuk volt a tolvajok rabulisztikáját tanulmányozni. A vádlottak sok érdeme van abban, hogy a tárgyalás elütrtt a törvényszéki tárgyalások rendes sablonjától. Balogán viczezel, furfanggal védi magát, igyekszik nem edentmondásba keveredni és főképp a tényeket letagadni. Szóváltásba elegedik az elnökkel is.

Elnök: Nagy József, szavazóbírák: Simay Gyula és Nagy Dezső. Ügyész: Korn Lajos.

Kihallgatták Stern Soma kereskedőt, akinek üzletében Balogánt tetten kapták s ugy adja elő a tényeket, amint azok a vizsgálat irataiban is vannak.

Faludy őrmester elmondja, hogy mily nagy erőfeszítéssel tudta a vádlottat lefűlelni, valamint azt is, hogy vádlott revolvert szegzett mellének s ő megkapta a kezét s kicsavarta belőle a revolvert.

Elnök megkérdezi a vádlottól, hogy miért jött Nagyváradra?

Vádlott: Gyermekeimet akartam már látni tekintetes törvényszék.

E: Hiszen megérkezésekor azonnal Stern boltjának kirablásához fogott.

A rablás tényénél ismét így szolt hozzá az elnök:

— Maga revolvert szegzett a rendőrőrmesternek, talán megakarta löni s ugy menekülni meg a csapdából.

V: Én nem szegeztem senkinek revolvert.

E: Az imént Faludy őrmester ezt vallotta?

V: Faludy őrmester érdekelt, tekintetes törvényszék.

E: Érdekelt? Mit értt ez alatt?

V: Faludy őrmester kitüntetésre, előléptetésre vágyik, azért mondta ezt.

Még több ilyen rafinírozott tagadás után a törvényszék a vádlottat két és fél évi fegyházra ítélte.

Elnök: Belenyugszik az ítéletbe vagy felebbez?

Vádlott (egykedvűen): Megnyugszom, de vigyenek engem valamelyik fegyházba, mert ott sokkal jobb mint itten. (Az ügyészhez). — Hát a tekintetes ügyész ur belenyugszik?

Ügyész: Én felebbezek szigorításért.

Vádlott (haragos kézmozdulattal): No hát akkor én is!

SPORT.

Kerékpár-verseny. A nagyvárad kerékpár-egylet folyó évi április hó 30-án d. u. a Berettyó-Ujfalui országuton 50 km. országuti vers nyí rendez 25 km. fordulóval 1-sőnek nagy,

II., III. kis ezüst, IV-diknek bronzérem, tét 1 korona, melyre a nagyvárad kerékpár-egylet tagjait tisztelettel meghívja a verseny bíróság.

Verseny sorrendje: Start a vámháznál, indulás délután 2 órakor, cél (vissza) a vámház, nevezési zárlat ápril hó 28-án déli 12 óra, zárlat után érkező nevezések figyelembe nem vétetnek. Nevezések Knauer Károly versenytitkár-nál (Kossuth Lajos-u. 3. sz. a.) nyújtandók be, hol nevezési lapok is kaphatók. A versenyen a M. K. Szövetség versenyszabályai az irányadók. Verseny-bizottság tagjai: Kunz Gusztáv elnök, Mezey Mihály, Fleischakker Hugó, Fekete Sándor, Fényes Manó és Lukács Lajos. Indító Jünglig József. Versenytitkár Knauer Károly. Az érmeek Sichert Ede utóda cég által készítettnek s kirakatában láthatók. Tisztelettel: Knauer Károly.

SZINHAZ.

Fehér nász.

(Bemutató a Nemzeti Színházban.)

A Nemzeti Színház nemes kötelességet teljesített, még pedig saját maga iránt, mikor Jules Lemaitre drámáját a Fehér nász-t fölvetette műsorába. Az idei saison új darabjainak színvonalát a Mariage Blanc bemutatója hatalmasan emeli. Akármű sorsa lesz a műnek ma este, az ezer-fejű és száz-féle izlésű közönség részéről: a nézőtér jórésze csak bálás lesz, hogy ennek az előkelő párisi írónak ezt az alkotását is élvezheti.

A mindenféle élvezetektől megcsömörlött és fáradt Jaques de Tièvre (Náday) egyike azoknak a bizarr alakoknak, amelyeket csak a századvég hozhat létre, még pedig csupán Párisban, ott is csak Jules Lemaitre. Ez a különczködő úri ember Mentone-ba pihenni megy. Ezt a pihenést odáig terjeszti ki, hogy a vért és a szívet is pihentetni akarja, legalább pihenésnek, szórakoztató életzélnek tekinti azt is, ha megszeret egy tudóbajos leányt és azt feleségül is veszi.

Simone (Török Irma) a szüziés ártatlanság, a merő tiszta érzés oly megszemélyesítése, hogy már nem is földi lány, hanem az ideális és naiv szerelem abstrakciója. Nekünk legalább olyannak tűnik föl, míg a francziáknál bizonyára az ilyen jelenség sem kivételes. Simone már leszámolt azzal, hogy ő valaha asszony lehessen, hogy őt is szeretni lehessen, hiszen kinek jutna eszébe, hogy tudóbajos lányt tegyen a feleségévé. Persze az nem juthat eszébe, hogy találkozzék férfiu, még pedig előkelő, dussgazdag és hódító megjelenésű, akinek kedve telik benne, ha ennek a tudóbajos leánynak szerelmi álmait ő valósíthatja és közeli halálát megszépítheti. Annyiszor ismétli ezt Jaques de Tièvre, hogy végre el is hisszük neki »bizarr« vállalkozásának szükségét.

A beteg leány orvosa Doliveux (Bercsényi) hiába beszél le a kérért a szándékáról. hiába tiltakozik az anya özvegy Aubertné (Felekiné) e lehetetlen házasság ellen és hiába kelteti magát a beteg menyasszony pirospozsgás, szinte tullegheszséges testvére Márta (Nagy Ibolya), hogy a maga részére hódítsa Jaquesot: a szerelem ez inyenze oltár elé vezet a halálra szántat.

Mindez még nem volna dráma, ha Jules Lemaitre nem rajzolná nagy ellentétől Márta rettenetes szenvedélyét, mely Japues iránt emészti őt. Ez a halálós szerelem már az eljegyzés alkalmával tört ki félelmesen, a házasság után pedig oly viharosan tört ki Mártából, hogy — előidézi a katasztrófát. A boldogságban megcsalódott lány előbb Simoné-rajtör, aztán Japuesnak tesz vallomást, olyant, a milyenre csak az ragadtathatja magát, a ki — el akar veszni. E vallomás, mely egy esti légyott-ot ígér: megszédíti Japues-ot, megöleli, megcsókolja Mártát, ígéretet is tesz, hogy a légyottra elmegy — és Simone-nak több se kelle, mint hogy ezt lássa és hallja . . . Mint mikor egy lilomszáll lehull a földre: oly egyszerűen, némán omlik a padlóra Simone, és kilehelte lelkét.

Kevés író fél annyira a banalitástól és a sablontól, mint Jules Lemaitre s ezért nem egyszer excentrikus lesz. Most az egész téma olyan különczködő. De ne csak ezt nézzük, ha-

nem a három felvonás mesteri részleleit. Az öreg orvos jellemzése elsőrangú írói munka. Simone egész belső világának rajza a finom megfigyelések oly tárháza, mely lépten-nyomon meglep és az egész második felvonás oly bravuros, hogy elragadta a főpróba a közönséget.

Az embert megvesztegeti a szellem, a mely lélektani részletezés, a jellemzés ereje, eredetisége és szeretné, ha mindenki megértené az író is — egyet is értene vele. Ha ez nem történik meg: kinunkban szidjuk a színészeket, hogy nem bírták kellőképp felfogni a szerzőt — mert hát a közönséget még sem szidhatjuk — már pedig szidnunk kell valakit, ha Jules Lemaitre nem arat sikert.

Én az előadásnak csak jó oldalait akarom kiemelni. Török Irma oly jól adja a mellbeteg Szmonet, hogy a nézőtérén szájról-szájra jár a tréfás mondas: »Ezt a szerepet egyenesen neki írta a francia mester!« Nagy Ibolya rég játszott ily nagy szerepet és ilyen buzgalommal, meg sikerrel. Náday a jellemzés minden eszközével mutatja be Jaquesot, Beresényi és Telekiné is jeleskednek. A kiállítás gyönyörű ismét.

P—m.

EGYESÜLETEK.

A Nagyváradi Nemzeti Szövetség választmányának tagjait tisztelettel fölkérem, hogy a f. hó 22-én, azaz szombaton d. u. 5 órakor a kereskedelmi és iparkamara helyiségében tartandó választmányi ülésen megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárád, 1899. április hó 21. Dr. *Bulyovszky* József, elnök.

Igazságszolgáltatás.

Háromezer dézsza. Czifra zsarolási bűnpört tárgyalt ma a budapesti törvényszék. A főváros egy ismert fiatal gavallérja, Czompó Ede többszörös háztulajdonos, aki azonban gondnokság alatt van, hogy valami zsebpénzre tegyen szert, vásárolt — 3000 dézsát. A ravasz üzletet Fürtös Manó ágens közvetítette s a dézsákért Czompó az eladónak, Fried Sámuel zálogháztulajdonosnak 2100 forintnyi váltóval fizetett. A dézsák persze rögtön eladódtak s az is természetes, hogy jóval olcsóbban, mindössze 600 forintért.

Fried csak később tudta meg, hogy vevője nem fizethet, mert gondnokság alatt van. Fogta hát magát és kiment Nagymarosra a fiatal ember atyjához s ezt a nejével Czompó Szidonával együtt megfenyegette:

— Ha nem fizetnek, feljelentem a fiukat csalásért és ki is írom az egész dolgot az újságba.

Miután a zálogos hasztalan járt még egybűt is a pénze után, feljelentette Czompót csalás miatt, a szülők pedig Friedet zsarolás címén. A fiatal emberrel szemben a bíróság megszüntette az eljárást. Fried pedig ma állt törvényt fenyegetőzéseért. Tagadta, hogy tudta volna, hogy kiesoda tulajdonkép, a vevője s a fenyegetődzésről sem akart tudni.

Agorasztó elnök: Hát nem használta azokat a szavakat?

Fried: Az nem létezik.

— Ha nem léteznék, nem ülne most itt a vádlottak badján.

Ezután Czompó Izidort, a feleségét, Czompó Adélt, majd ennek gondokát dr. Piusich Frigyeszt hallgatták ki, végül pedig Dröhlich Samu pénzágenst.

— Dr. Keszits: Magának nem tűnt fel, hogy Fürtös olyan könnyelműen odaadja a dézsákat.

— De figyelmeztettem is rá.

— És mit felelt?

— Hogy neki fő a provízió — odaadja akár Kozareknek is. (Derűltég.)

A védő ezután hivatkozott arra, hogy Fried feljelentette csalásért a volt ügynökét, Fürtöst és kérte, hogy a ma sorra került pörben is majd csak e csalással együtt hozzanak ítéletet. A bíróság azonban nem ment ebbe bele, hanem úgy határozott, hogy a zsarolás kérdésével ma végez.

A törvényszék Polgár kir. ügyész és dr.

Keszits védő meghallgatása után Fried Sámuel zálogháztulajdonost tekintettel az enyhítő körülményekre, 20 forint pénzbüntetésre esetleg két napi fogházra ítélte

A hitelszövetkezet koldusa. A jövő hónapban egy szélhámos hitelszövetkezet bűnpöre kerül végtárgyalásra. Közel tíz éve, hogy a jeles szövetkezetet a rendőrség szétugrasztotta s üzemeiért most fognak felelni az igazgatók. Panaszos vagy 120 van s képzelhető, milyen nehezen lehetett őket most feltalálni, hogy valamennyien megjelenjenek. A kutatással a rendőrségnek is sok dolga akadt s a legnehezebben ment a szélhámos banda károsai közül Veréb Lajost fölkutatni. Végre megjött róla a rendőrség jelentése, mely így szól:

A keresett neve: Veréb Lajos.

Kora 89 éves.

Foglalkozása: koldus.

A szegény aggastyán tehát, ki a bűnpör elején kereskedő volt, most mint koldus jelenik majd meg a törvényszék sorompói előtt. Ott lesz és reszkető hangon fogja kérni, hogy adják vissza azt a pár forintját, amit tőle kisáltak s a direktor urak zsebre vágta.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Polchi Mór.*

- 978. Argyelán Vaszali s. t. lopás.
- 1144. Szöke Lajos s. t. testi sértés.
- 1153. Surics András s. t. testi sértés.
- 1154. Tóth Mátjáné rágalmazás.
- 1159. Borda Ferencz lopás.
- 1161. Papp András lopás.
- 1162. Grósz Jenő sikkasztás.
- 1164. Löbli Jakab lopás.
- 1435. Herczberger Kálmán testi sértés.
- 1436. Guttmann Lászlóné, s. t. lopás és orgazdaság.
- 1437. Dankotán Raszk testi sértés.

REGÉNY-CSARNOK.

ARANYLAKODALOM.

Írta: *Mándoky Sándor.*

10.

Tekinteteik találkoznak.

Béla... én édes jó uram...

Anikó?! — te? — jaj meghalok.

Oh boldog, ki a hazáért halhatsz. — Isten veled! — Ott fent találkozunk.

A gyerek honvéd megesókolja hadnagyának véres homlokát; — aztán felkapja fegyverét és bajtársaival az ellen ágyúira rohan. — Már-már az ütegekhez jutnak, midőn Bemnek egy jól irányzott rüppentyűje felgyújtja az egyik löszeres kocsit, mely iszonyu robbanással levegőbe repül.

Anikó a vakító lobbanástól egyszerre elveszti szemvilágát, — örjítő fájdalom nyíllallik a fejébe, — s a következő pillanatban életelenül hull az ágyuk előtt elhúzódó vizmoszt szakadék fenekére.

Bem a dicsőséges győző a piskii hirtől indul el diadal útjára. — Győzelem győzelmet követ és rövid idő alatt Erdély újra a miénk...

V.

Özveggy Takács Béláné az ezüstös fürtü, világtalan matróna, — csendesen üldögélt az enyhe meleget árasztó kandalló mellé vont kényelmes nagy karosszékében.

Takácsnén kívül hárman voltak még a csinosan berendezett tágas szobában: — Balogh Jánosné a ház asszonya, az Istenben boldogult Mózes ur földbirtokos fiának javakorbeli hitvese, — ki egész családjával, akár csak édes anyjakat, úgy szerette és ápolta férjének öreg nagynénjét, — továbbá a leánya, édes mindnyájuk kényeztetett szemefénye, a bájos Sárika és Miklós a fia, a familia jövőndő reménye, a pelyhes állu ideálista jogászygyerek.

Baloghné és Sárika himezték, Miklós pedig édes anyja kértére, *A magyar szabadságharc történetéből* olvasott föl egyes fejezeteket, miket különösen az ősz nagynéni — e dicsőséges

napoknak itt felelt tanuja hallgatott nagy érdeklődéssel.

Alighogy Miklós a piskii csatát tárgyaló fejezetet elolvasta, — a szobaleány kiszólitotta urnőjét a nappaliból.

Baloghné és Sárika is felállott a himzöráma mellől, odament a kandallóhoz és az öreg zsöllye széles karjára ülve, — szeretetteljesen ölelte át a drága Anikó néni roskatag vállait és forró csókot nyomott fekete selyem főkötőbe szoritott tiszta homlokára. — Miklós is ott hagyta a könyvét s ő meg a nagynéni lábai alatt levő zsámolynak szélére telepedett.

Édes Istenkém! miért is nem éltem én akkor, azokban a dicsőséges napokban, melyeken nemzetem fegyvert ragadott szabadságának megoltalmazására, — miért nem éltem akkor, hogy én is onthattam volna a vérem ő érte?! Takácsné reszkető kezével megsimogatta öcsikéje arcját.

Bohó gyermek te! — Hej Miklósám, nehez, férfit próbáló idők voltak azok, melyek egyszerre hordák méhökben az életet és halált, — egyszerre szülték a dicsőséges hősokeket és a hitvány hazaárulókat, egyszerre kovácsolták számukra a fénylő kardokat s a csörgő bilincseket s míg egyik kezük babérfüzérékkel telve, — addig a másik már nyújtja a vértanuság töviskoszorúját.

Dehát hogy is lettél te honvéd drága Anikó néni?

Hogy édes kicsi galambom? — Hát ugy, hogy nagyon szerettem az uram és mikor tizenegy napos asszony koromban a ti nagyatyátok házánál visszahagyott, hogy édes anyáink kegyetlen lemészároltatásáért fegyverrel álljon bosszút, megesküvém, hogy soha és semmi nemü szükségben el nem hagyom: titokban, — szegény Miklós bátyátok ruháit magamra öltve, utána szöktem és mindjárt az első verbunknál besoroztattam magam honvédek. — Vizaknán csakhamar Bem seregéhez, mely innen folyton harcolva vonult Dévára vissza.

A férjemet Szászváros alatt pillantottam meg először. — Akkor már hadnagy volt, mint oroszlan harcolt csapata élén. — Oh édes, büszke érzés tölté el a szívem, mely megacézolta gyöngé karjaim és férfias bátorságot öntött lelkembe, mely folyton ő érte fohászodék. — Mint szerettem volna hozzáfutni, hogy hősi keblére boruljak, — de nem tehettem, mert hadosztályunk a hátvédet alkotva, folytonos túzelés között, — lépésről-lépésre fedezte a visszavonuló főserget. — Igy érzük fel a piskii hidat. — Február 9-én reggeltől estig szakadatlanul tűzben a két sereg és a vitatott hid hol az övék, hol meg a miénk. Már a menyboltozat csillagai is kigyuladtak, midőn Bem a Kalliany dandár visszaszorításával, megszasztja az egész császári sereget.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A badi létszám felemelése.

Budapest, ápril 21 (Saj. tud. táv.) A »Hamb. Nachr.« közli, hogy az Osztrák-Magyar monarchiában a hadsereg létszámát legközelebb felemelik. Ez a felemelés pedig úgy fog történni, hogy felállítatik a 16-ik hadtest, azonkívül egy új tábori üteget szerveznek, melynek fegyvere lesz egy új gyorstüzelő ágyú, mely füst nélkül, hangtalanul lö. A zászlóaljok állománya is fel fog emeltetni. Az új hadtest székhelye Brünn lesz.

Goluchowszky Budapesten.

Budapest, április 21. (Saj. tud. táv.) Goluchowszky külügyminiszter ma este varatlanul Budapestre érkezett. Érkezése politikai körökben igen nagy feltűnést keltett, mert egy elterjedt kombináció szerint érkezésének oka nem más, mint hogy a kínai foglaltás ügyében Széll Kálmán miniszterelnökkel tárgyaljon.

Uj löfegyver

Bécs, április 21. (Saját tud. táv.) A bécsi Arzenálban egy *Mapán* Iván nevű legényt tartanak őrizet alatt. A legény Norvégiából való, de titka van, tehát egy ideig őrizet alatt áll. Állítólag egy olyan szerkezelű puskát talált fel, melyvel negyedóránként 200-szor lehet löni töltes nélkül. Perezeként tehát 13-szor. Találmánya most szakértők vizsgálata alatt áll s míg ez tart, senkivel sem szabad érintkeznie.

Vizsgálat Zmejanovics ellen

Budapest, április 21. (Saj. tud. táv.) *Zmejanovics* verseczi szerb püspök ellen kiküldött bizottság szerdán érkezik Verseczre s a püspök ellenállása esetén karhatalmat vesznek igénybe.

Nagy idők tanuja.

Temesvár, április 21. (Saj. tud. táv.) *Szamossy Imre* 48-as honvéderősnagy, az aradi honvédegyelet elnöke, veje *Czwickler József* nagybirtokos házában, hol vendég volt, meghalt 74 éves korában.

Krivány tüdővész.

Arad, április 21. (Saját tud. távirata.) Nehány hete *Krivány* folyton betegeskedik s ma orvosa megállapította, hogy tüdővész és gyors elpusztulásától tartanak.

Eltűnt esendőrhadnagy.

Szentes, április 21. (Saját tud. táv.) *Doroghy József* esendőrhadnagy még 18-án Csongrádra ment vizsgálatra s azóta nyoma veszett. Sokan büntényt gyanúsítanak ezen esetből.

Dreyfus-ügy.

Páris, április 21. (Saját tud. táv.) A Figaró így folytatja leleplezéseit: Forcinneti vallomásaiban ugyanazon jelenetet mondja el, melyet egyszer már egy újságírónak elmondott. Dreyfus elfogatásának történetéről elmondja, hogy Dreyfus valósággal örvöngött, mikor Paty Duclam elfogta. Fejét börtöne falán véresre verte. Saussier tábornok semmit sem tudott ez esetről, mikor meghallotta azt, helytelenítette, szerinte előbb Dreyfust titkos ügynökökkel kellett volna megfigyeltetni. Dreyfus a börtönben folyton sirt, öngyilkosságra gondolt, ártatlanságát hangoztatta. Forcinnetivel ellentétben Depert fogházörrmester azt vallja, hogy Dreyfus így vallotta be bűnösségét:

— Bűnös vagyok, de nemesak magam! Forcinnetivel szembesítvén, bár Forcinneti kijelenti, hogy ilyet nem hallott, Depert megmarad állítása mellett.

A svéd király utja.

Páris, ápr. 20. A svéd király ma este elutazott. (Magy. Táv. Ir.)

Az angol alsóház ülése.

London, ápr. 20. Az alsóház ülésén Brodrick parlamenti államtitkár kijelenti, hogy az ápiai német ültetvény igazgatóját arra a hit alatt tett vallomásra fogták el, hogy látták a mint vezette azoknak a benszülőtteknek a mozdulatait, a kik angol alattvalók tulajdonát meglámadták. Ez az egész értesítés, a mil^a

kormány eddig kapott. Be kell várni a részletes tudósítást és csak azután lehet határozott ítéletet mondani az ügyről. (Magy. Táv. Ir.)

Kréta-ügy.

Odessza, április 21. Folyó hó 23-án 500 és 30-án 400 katona utazik Kréta szigetére a tartalék felváltására. (Magy. Táv. Ir.)

A Fülöp-szigetek.

London, apr. 21. A filippinók európai juntájának tagjai között komoly nézeteltérések merültek föl. A többség Amerikával alkudozásokba kíván bocsátkozni. Négy tag, akik ezen a véleményen vannak, Manilába utazott. Agoncillo és két ellenkező állásponton lévő megbízott Európában marad. (Magy. Táv. Ir.)

Pestis hír Párisban.

Páris, április 21. A «Fründe» szerint a Grand Magasin Nouveautésban állítólag három pestis esetet konstataáltak. A pestist állítólag keleti szőnyegekkel hurcolták be. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A vidéki takarékpénztárak reformja.

A magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjának igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjai által a reformtervezet elkészítése végett kiküldött albizottság e hó 15-én gróf Tisza István elnöklété mellett ülést tartott s ebben letárgyalta Pösch Gyula előadó ama tervezetét, melyet a napokban közöltünk. A bizottság a tervezethez nagyjából hozzájárult, egyes pontjai felett azonban beható, élénk vita fejlődött ki és az előadó javaslatán, mint a M. Pénzügy jelenti, a következő lényegesebb módosításokat tette az albizottság:

Az I. pontnál, mely a takarékbetét-üzlettel foglalkozó pénzügyi intézetek alaptőkéjének minimumát 100,000 forintban javasolja megállapítani, akként, hogy ebből legalább 50 százalék legyen befizetve, kimondatott, hogy a jövőben létesülő pénzügyi intézetekre nézve a minimális 100,000 forint alaptőke teljes befizetése kívánatik meg és csak a már fennálló takarékpénztárak tekintetében mondassék ki, hogy a jegyzett 100,000 forint alaptőke legalább felének befizetése elégséges biztosítékul szolgál. Ugyanezen pontban az előadói javaslat a részvény- és tartaléktőke összegének a betétek összegéhez való arányára nézve kimondani kívánta, hogy a betétek összege az alap- és tartaléktőke összegének tizenötödszörösét rendszerint meg nem haladhatja. E határt az albizottság nem találta eléggé megszorítósnak és a betétek maximumát az alap- és tartaléktőkék összegének tizenkétszeresében állapította meg.

A III. pontban az előadói tervezet a felügyelő-bizottság tagjainak kvalifikációja tekintetében azon javaslattal lép fel, hogy a felügyelő-bizottság tagjainak kereskedelmi és főképen könyvvizetési szakképzettséggel kell bírniok és csak kezdetben, átmenetileg engedhető meg, hogy ezen kvalifikációval a bizottság legalább egyik tagja rendelkezék. E pont olyszövegezésben fogadtatott el, hogy nem csupán az átmenet időszakában, de mindenkor elégséges, ha a felügyelő-bizottság legalább egy tagja bír a fentebb körvonalozott szakképzettséggel. Ugyanezen pontban foglalt ama javaslatot, mely szerint a kereskedelmi és iparkamarákat hitelügyi osztály felállításával egészítendő ki és ezen osztálynak legyen feladata a pénzügyi intézetek fejlődését előmozdítani valamint a kívülről jövő ellenőrzést gyakorolni, az albizottság tetszéssel fogadta és egyhangúlag magáénak tette.

Az előadói javaslat egyéb pontjai részint változatlanul részint a lényegbe nem vágó apróbb módosításokkal fogadtattak el. A kiküldött

albizottság tehát megbízatásának ekként eleget tett és javaslatát a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja igazgatósági tagjai által április hó 29-én megtartandó plenáris értekezleten mutatja be, mely a javaslatot újból megvitatja és a további teendők iránt intézkedni fog.

Az albizottság ülésében részt vett Susits Béla dr. miniszteri fogalmazó, a pénzügyminiszterium képviselője is, aki az előadói tervezetet átvette és az albizottság által tett módosítások szövegével együtt a napokban mutatta be Popovits Sándor miniszteri tanácsosnak, aki arról a pénzügyminiszternek tesz jelentést.

Az ebtartó gazdák figyelmébe. Felhívatom az ebtartó gazdák, hogy jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 nap alatt az ebadót a városi pénztárnál annál bizonyosabban fizessék be, mivel ellenesetben a megállapított adó kétszeres, esetleg háromszoros illetékben fognak marasztaltatni. Nagyvárad, 1899. április 21. Ifj. Rimler, rendőrőfkapitány.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A «Tiszántul» eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, április 21.

Az irányzat gyenge.

Osztrák hitel	— — — — —	358.10
Magyar hitel	— — — — —	397.50
Allamvasut	— — — — —	365.90
Rimamurányi	— — — — —	307.—
Magyar jelzálog	— — — — —	249.—
Salgótarjáni	— — — — —	636.—
Wagon-kölcsön	— — — — —	623.—
Villamosvasut	— — — — —	225.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	353.25
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	404.50
Kereskedelmi	— — — — —	1011.50
Déli vasut	— — — — —	78.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. április 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	119.70
Magyar koronajárdék	— — — — —	97.30
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0%	— — — — —	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,0%	— — — — —	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	3675
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.25
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — —	96.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	164.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	138.25
Osztrák járdék papírban	— — — — —	100.50
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	100.60
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	120.—
Osztrák korona járdék	— — — — —	100.50
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	139.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	920.—
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	384.25
Osztrák hitelintézeti részevény	— — — — —	369.75
Osztrák-magyar államvasuti részevény	— — — — —	363.20
20 frankos arany (Napoleond'or)	— — — — —	358.60
London vista	— — — — —	58.45
Németbirodalmi márka	— — — — —	120.70
Párisi vista	— — — — —	47.85
20 márkás arany	— — — — —	11.80

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Tisztelet az érdemeknek!

Wilhelm Ferencz Leunkircheni gyógyszerés, Bécs mellett, 1897. augusztus 11. kelettel Altonából következő levelet kapta:

Már 70 éves öreg vagyok és 10 évet átszenvedtem izületi rheumában és nem találtam rá gyógyszert. Csak az ön **Wilhelm-féle köszvény és csúz-ellenes vértisztító theája** 3 hét alatt teljesen megszabadított engem. Ezért forró köszönetet mondok Önnek éppen úgy mint ama grófnő, kinek köszönetnyilvánítását a hírlapokban olvastam.

Teljes tisztelettel

Ackermann Christian, adó tiszt.

Altona, Hamburg mellett, Reichenstrasse 6.
Kapható minden gyógyszertárban.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.								
ind.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.			
Kolozsvár	>	11 01	5 23	7 00	6 13	Budapest	ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	P.-Ladány	ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05		
B.-Hunyad	>	12 20	6 40	8 37	7 54	Nagykátá	>	10 20	3 05	7 54	10 16	Debreczen	>	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20		
Csusa	>	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok	>	11 19	4 23	9 27	11 31	Ermihályfalva ér.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 47		
Bucsa	>	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány	>	12 55	5 55	11 53	2 00	Ermihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Brátka	>	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd	>	—	—	12 07	2 12	Sz. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.							
Rév	>	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp	>	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	Ermihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13		
Élesd	>	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu	>	1 33	6 30	12 46	2 47	Debreczen	>	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01	
Mező-Telegd	>	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	>	—	—	1 00	3 00	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48		
F.-Vásárhely	>	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	>	—	—	1 14	3 12	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta							
Várad-Velence	>	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	>	—	—	1 28	3 25	V. v. V. v. V. v. V. v. V. v.							
Nagyvárad	ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki	>	—	—	1 36	3 32	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta—Vértés ind.	5 25	1 05		
Nagyvárad	ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad	ér.	2 11	7 07	1 48	3 42	Sáránd	>	9 28	5 06	M.-Pályi	>	5 47	1 30
Püspöki	>	—	—	8 51	11 42	2 37	Nagyvárad	ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	H.-Bagos	>	9 41	5 17	M.-Pályi	>	6 03	1 48
Bors	>	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze	>	2 24	—	2 30	4 05	H.-Pályi	>	10 05	5 41	H.-Pályi	>	6 18	2 05
Mező-keresztes	>	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	>	—	—	2 41	4 16	M.-Pályi	>	10 20	5 55	H.-Bagos	>	6 40	2 29
Mező-Peterd	>	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	>	2 50	7 43	3 03	4 38	N.-Léta—Sáránd	>	—	—	Sáránd	>	6 40	2 29
B.-Ujfalu	>	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd	>	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen ér.	7 18	3 13	—	—
Sáp	>	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	>	3 26	8 18	3 45	5 20	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.							
Báránd	>	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	>	—	—	4 06	5 43	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	9 09	—	—
P.-Ladány	>	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	>	—	—	4 27	6 04	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	01 42	—	—
Szolnok	>	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsua	>	4 16	9 06	4 53	6 31								
Nagy-Kátá	>	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	>	4 52	9 37	5 32	7 16								
Budapest	ér.	7 50	10 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár	ér.	5 55	10 37	6 59	8 33								

Nagyvárad—Szeged.

Szeged—Nagyvárad.

Nagyvárad—Arad.

Arad—Nagyvárad.

ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				
Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged	ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	7 30	Arad	ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi	>	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely	>	4 44	11 05	7 57	Gyula	>	12 21	6 34	10 21	Kurtics	>	5 39	11 52	10 04
Less	>	10 48	4 56	8 06	Orosháza	>	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba	>	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza	>	6 14	12 37	10 54
Gyapju	>	10 56	5 04	8 18	Csaba	>	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	>	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba	>	7 —	2 33	4 50
Cséffa	>	11 0 —	5 12	8 29	Gyula	>	7 27	3 05	5 26	Kurtics	>	3 28	8 20	5 38	Gyula	>	7 27	3 05	5 26
Szalonta	>	11 26	5 37	9 08	Sarkad	>	7 47	3 27	5 56	Arad	ér.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad	ér.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán	>	11 46	† 5 57	9 37	Kötegyán	>	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest, Dobrest—Szombatság-Rogoz.									
Sarkad	>	11 57	6 9	9 51	Szalonta	>	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind. 6 08 7 55 Dobrest ind. 4 22 † 6 3									
Gyula	>	12 21	6 34	10 21	Cséffa	>	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel > † 6 34 † 8 21 Nánhegyesel > † 4 32 7 41									
Csaba	>	2 10	7 22	4 44	Gyapju	>	—	4 42	7 29	Dobrest ér. 6 44 8 31 Szombatság-Rogoz ér. 4 56 7 66									
Orosháza	>	3 10	8 32	5 50	Less	>	9 04	5 00	7 51										
H.-M.-Vásárhely	>	4 00	9 26	7 00	Ósi	>	9 21	5 19	8 16										
Szeged	>	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad	ér.	9 32	5 30	8 31										

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.

Vaskóh—Belényes—Nagyvárad

Nagyvárad—Gyoma

Gyoma—Nagyvárad.

ind.	V. v.	Sz. v.	ind.	Sz. v.	Th. v. sz. sz.	ind.	V. v.	Sz. v.	ind.	Sz. v.	V. v.				
Nagyvárad	ind.	3 50	2 40	Vaskóh	ind.	4 30	2 —	Nagyvárad	ind.	5 50	2 37	Gyoma	ind.	3 40	2 40
V.-Velenceze	>	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya	>	† 4 42	† 2 43	Ósi	>	6 09	2 51	Déva-Ványa	>	4 37	3 42
Félix-Fürdő	>	4 32	3 13	Szudrics	>	5 09	3 12	Uj-Palota	>	6 24	3 05	Körös-Ladány	>	5 13	4 23
Kardó	>	4 50	3 27	Belényes	>	5 37	3 52	Gyires	>	6 41	3 17	Szeghalom	>	5 40	4 54
Magyar-Gyepes	>	5 50	4 17	Sonkolyos	>	† 5 58	† 4 15	Körös-szeg	>	7 02	3 36	Vésztső	>	6 12	5 33
Tasádfő	>	6 07	4 31	Belényes-Ujlak	>	6 10	† 4 27	Szakál	>	7 39	4 05	Köt	>	6 38	6 09
Drág-Cséke	>	6 30	4 45	Borz	>	† 6 19	† 4 37	Nagy-tóti	>	7 55	4 21	Iráz	>	6 52	6 28
Magyar-Cséke	>	6 50	† 5 —	Sólyom	>	6 35	4 58	Komádi	>	8 25	4 32	Komádi	>	7 10	7 03
Dusesd	>	† 7 05	† 5 12	Gyanta	>	6 56	† 5 19	Iráz	>	8 42	4 49	Nagy-tóti	>	7 22	7 13
Szombatság-Rogoz	>	7 46	5 47	Hollód	>	7 10	5 34	Köt	>	9 19	5 14	Sakál	>	7 48	7 42
Hollód	>	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz	>	7 31	6 03	Vésztső	>	9 44	5 32	Körös-szeg	>	8 11	8 13
Gyanta	>	8 12	6 11	Dusesd	>	† 7 55	† 6 34	Szeghalom	>	10 34	6 13	Gyires	>	8 33	8 30
Sólyom	>	8 38	6 36	Magyar-Cséke	>	† 8 07	6 49	Körös-Ladány	>	11 —	6 31	Uj-Palota	>	8 47	8 52
Borz	>	† 8 53	† 6 50	Drág-Cséke	>	8 26	7 17	Déva-Ványa	>	12 03	7 21	Ósi	>	9 03	9 18
Belényes-Ujlak	>	9 05	7 01	Tasádfő	>	8 40	† 7 33	Gyoma	ér.	12 45	8 06	Nagyvárad	ér.	9 20	9 33
Sonkolyos	>	† 9 18	† 7 13	Magyar-Gyepes	>	8 54	7 50	Nagyvárad—Ermihályfalva, Ermihályfalva—Nagyvárad.							
Belényes	>	10 04	7 47	Kardó	>	9 27	† 8 31	Nagyvárad ind. 6 50 5 40 Ermihályfalva ind. 5 05 5 33							
Szudrics	>	10 27	8 09	Félix-Fürdő	>	9 40	† 8 45	B.-Püspöki > 7 17 5 57 Érselind > 5 37 6 24							
Lunka-Rézbánya	>	10 56	† 8 21	V.-Velenceze	>	10 01	9 09	Bihar > 7 44 6 20 Székelyhid > 6 14 6 22							
Vaskóh	ér.	11 12	8 49	Nagyvárad	ér.	10 11	9 19	Paptamási > 8 13 6 48 Nagykágya > 6 27 7 39							

Székelyhid—Margitta

Margitta—Székelyhid

ind.	V. v.	V. v.	ind.	V. v.	V. v.		
Székelyhid	ind.	9 50	7 55	Margitta	ind.	4 35	4 45
Apátkeresztur	>	10 46	8 41	Monos-Petri	>	4 46	4 56
V.-Ábrány	>	11 03	8 55	V.-Ábrány	>	4 57	5 06
Monos-Petri	>	11 16	9 06	Apátkeresztur	>	5 13	5 26
Margitta	ér.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	>	5 54	6 07

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelzettek feltételes megállóhelyek.